

Georganiseerd door het Carolus Clusius College, Zwolle (online via MS Teams)

Aanwezig:

Marga van der Laan	Zuyderzee Lyceum, Emmeloord
Mensje Bienstman	Lyceum Santa Maria, Haarlem
Tanja Margan	RGO College, Middelharnis
Sheila Wageman	Instituut Blankestijn, Utrecht
Gaby Hermans	Het Drachtster Lyceum (OSG Singelland), Drachten
Suraj Shiamrai	ISW Hoogeland, Naaldwijk
Berber Postema	Het Drachtster Lyceum (OSG Singelland), Drachten
Gerda Bosveld	van der Capellen Scholengemeenschap, Zwolle
Sybille Osburg	Porteum, Lelystad
J.B. Bruinsma	Hondsrug College, Emmen
Martina Drieling	Lumion, Amsterdam
Margreet van Pieterse	Dollard College Winschoten locatie Pontis
Maud van Bree	OBC, Bommel
Antje Boessling	Carolus Clusius College, Zwolle
Evelien van Dijk	Carolus Clusius College, Zwolle (notuliste)

Algemene opmerkingen:

De teksten waren erg toegankelijk, leuk, gevarieerd en actueel. Veel beter dan voorgaande jaren. Wel een aantal lange teksten. Vraagstellingen niet allemaal makkelijk, soms wat dubbelzinnig. Bij sommige vragen (MC) lagen de opties té dicht op elkaar, waardoor de vraagstelling wel erg moeilijk werd. Ook veel wel/niet vragen aanwezig. Leerlingen waren lang met het examen bezig, bijna alle leerlingen bleven tot het einde zitten.

Over het algemeen een prima examen, goed te doen. Leerlingen reageerden over het algemeen ook positief.

Open vragen:**Vraag 2 (Citaatvraag) – Tekst 1:**

Over deze vraag was er veel twijfel. Veel leerlingen hebben in het Nederlands geantwoord met een vertaling van het citaat. Enerzijds: Het gaat om het feit dat de leerling het begrepen heeft. De leerling weet dan wat er geciteerd moet worden en dan ook nog vertalen (is extra!). Anderzijds: “bij open vragen moet je in het Nederlands antwoorden”, staat aan het begin van het examen. De opdracht is duidelijk om te citeren, dit staat ook nog vetgedrukt in de vraag.

Op het forum staat een antwoord van CvTE → een vertaling van het citaat **niet goedkeuren**. <https://www.examenblad.nl/examen/duits-vwo/prikbord/2023/vwo>

Advies voor CvTE

Citeervragen verder in de tekst (zodat leerlingen er in kunnen komen, minder zenuwachtig). Zuur dat het meteen 2 punten kost. Kan in het vervolg bij deze "denkfout" (het vertalen van het citaat i.p.v. citeren) niet nog 1 punt mogen worden toegekend? Het zou ook een uitstekende vraag zijn geweest om in het Nederlands te beantwoorden.

Ook bij VWO net als bij vmbo niet alleen "citeer" als opdracht geven, maar ook "schrijf in het Duits". Daarmee ondersteun je de leerling.

Twijfels bij een formulering

Als de leerling een deel van de zin heeft geciteerd, bijvoorbeeld:

Menschen mit... zu unterstützen (regel 1/2)

Auch Menschen ... des Neuralink (regel 10/12)

"Mensen met ..." MOET er wel bij (want het gaat hier om doelgroepen). Anders is de woordgroep niet compleet (er wordt gevraagd om de woordgroepen die de twee doelgroepen aangeven).

Vraag 17 (tekst 5):

Het gaat bij deze vraag om het **dilemma** dat we vrije tijd willen hebben, maar dat we het zelf volplannen. Alleen een antwoord zoals "onze agenda is vol" / "veel te do lijsten" is niet goed → deze leerlingen begrijpen niet dat **het gaat om het dilemma**. Er moet duidelijk sprake zijn van een **tegenstelling/tegenstrijdigheid** en dat ze **verlangen naar/ vrije tijd willen**, maar.... (tegenstrijdigheid).

→ *Wat ze willen – wat ze doen. (deze tegenstrijdigheid moet beschreven zijn).*

Een vrijere beschrijving voor "agenda volplempen" is ook goed, zolang het de juiste tegenstrijdigheid maar aangeeft.

"aan de ene kant streeft men naar vrije tijd, aan de andere kant doet men alles" → goed rekenen

"... benutten we onze tijd door taken af te maken". → goedkeuren

".... Doen we van alles waardoor we geen vrije tijd hebben" → goedkeuren
hindern vertalen met herinneren → = fout

Opmerking over de vraag/vraagstelling

Je kunt maar 1 punt krijgen voor deze vraag, terwijl deze vraag discutabel is en uit meerdere onderdelen bestaat. Eigenlijk is dit een citeervraag, maar dan vertalen. Terwijl de citeervraag (vraag 2) 2 punten oplevert.

Vraag 26 (tekst 6):

In het antwoord moet een stijging worden beschreven (meer, verzevenvoudigd enz.)

Een beschrijving van verscheidenheid en/of tijdsaspect hoeft niet per se. Als er wel een foutieve vertaling, van het deel dat in het antwoordmodel tussen haken staat, aanwezig is → dan wel fout rekenen. Dat deel is dan onzin, ook al zit het goede (stijgings)element er wel in.

Een antwoordformulering met het deel "met een onderzoek" → goed rekenen.

Vraag 41 (tekst 10):

In het antwoord moet het gaan over de korte levensduur/ het snel kapot gaan van een E-Roller (of een van de onderstaande opties).

Is de toevoeging "al", "snel" etc. nodig voor een goed antwoord? → nee

E-Roller / E-Tretroller / e-Step → **goed rekenen**. E-Scooter en E-Roller worden in een zin samen genoemd, leerlingen vatten dit op als synoniem.

E-Scooter → **goed rekenen**, omdat het voor de leerlingen de indruk wekt dat het een synoniem is voor e-Roller. Daarbij wordt in het Engels het woord scooter gebruikt voor een step.

E-Bike / e-Fahrrad → **fout** (dan is er verkeerd gelezen / niet goed naar de afbeelding gekeken). Er staat een plaatje bij, dus leerlingen weten waar het over gaat.

"ze" hebben een korte levensduur → **goed**

Wat te doen als het antwoord uit twee onderdelen (argumenten) bestaat (door bijvoorbeeld het voegwoord "en") - eerste gedeelte is goed en tweede hoort niet bij de vraag? → Volgens 3.4 / 3.5 staat dat je het eerste gedeelte moet **goed** rekenen.

Overige opmerkingen:

Vraag 21 (tekst 5):

Antwoord B en C kunnen beide → discutabel of beide antwoorden kunnen want voor beide opties zijn sleutelwoorden in de tekst. Voor beide antwoorden is wat te zeggen.

"Kann uns Angst machen" + "sich sehnen nach" → is een gevoel, antwoord C

"Muße ist ambivalent" → antwoord B

De tekst schiet zijn doel voorbij. Wel erg diepgaande tekst voor een leerling. Dit was een hele moeilijke vraag, zelfs voor VWO!